

SESSION 2010

AGREGATION
CONCOURS EXTERNE

Section : LANGUES VIVANTES ÉTRANGÈRES
HÉBREU

THÈME ET VERSION

Durée : 6 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique est rigoureusement interdit.

Dans le cas où un(e) candidat(e) repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il (elle) le signale très lisiblement sur sa copie, propose la correction et poursuit l'épreuve en conséquence.

De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, il vous est demandé de la (ou les) mentionner explicitement.

NB : Hormis l'en-tête détachable, la copie que vous rendrez ne devra, conformément au principe d'anonymat, comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé comporte notamment la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de signer ou de l'identifier.

Tournez la page S.V.P.

Thème

Chaque sabbat, à Marseille, où je venais, de Genève, passer mes vacances, ma mère nous attendait, mon père et moi, qui allions revenir de la synagogue avec les brins de myrte à la main. Ayant fini d'orner pour le shabbat son humble appartement qui était son juif royaume et sa pauvre patrie, elle était assise, ma mère, toute seule, devant la table cérémonieuse du sabbat et, cérémonieuse, elle attendait son fils et son mari. Assise et se forçant à une sage immobilité pour ne point déranger sa belle parure, émue et guindée d'être dignement corsetée, émue d'être bien habillée et respectable, émue de plaire bientôt à ses deux amours, son mari et son fils, dont elle allait entendre bientôt les pas importants dans l'escalier, émue de ses cheveux bien ordonnés et lustrés d'antique huile d'amandes douces, car elle était peu roublarde en toilette, émue comme une petite fille de distribution de prix, ma vieillissante mère attendait ses deux buts de vie, son fils et son mari .

Assise sous mon portrait de quinze ans qui était son autel, mon affreux portrait qu'elle trouvait admirable, assise devant la table du sabbat et les trois bougies allumées, devant la table de fête qui était déjà un morceau du royaume du Messie, ma mère avait une respiration satisfaite mais un peu pathétique car ils allaient arriver, ses deux hommes, les flambeaux de sa vie. Oh oui ! se réjouissait-elle, ils trouveraient l'appartement si propre et luxueux en ce sabbat, ils la complimenteraient sur l'ordre éblouissant de son appartement, et ils la complimenteraient aussi sur l'élégance de sa robe. Son fils, qui n'avait jamais l'air de regarder mais qui voyait tout, lancerait un rapide coup d'œil sur cette nouvelle collerette et ces nouveaux poignets de dentelle et, oui, certainement, ces transformations auraient son importante approbation. Et elle était déjà fière, elle préparait déjà ce qu'elle allait leur dire, peut-être avec quelques innocentes exagérations sur ses rapidités et prouesses domestiques. Et ils verraient quelle femme capable elle était, quelle reine de maison. Telles étaient les ambitions de ma mère.

Albert Cohen, *Le livre de ma mère*, Gallimard

Version

אני מאמין שאפשר לאשר את קיומו של הזולת

מאת דוד פורמן-ברזילאי

44 שנים אחרי מותו של מרטין בובר ב-13 ביוני 1965, מבקש הנשיא ה-44 של ארצות הברית להגשים את המסר הבובריאני. דיאלוג בין יחידים ועמים.

העולם שאנו חיים בו היום אינו עולם דיאלוגי; נהפוך הוא. זה עולם שאנשים רבים מתקשרים בו עם אנשים אחרים בזמן אמת אבל עם מעט אמת, אנשים מדברים זה לזה אך לא שומעים זה את זה, ואם הם שומעים, אין הם מקשיבים. בעידן כזה אין מקום לנביא הדיאלוג מרדכי מרטין בובר. ואכן, דמותו ומסריו הולכים ונעלמים מזירות המציאות ואף מן השיח הציבורי והאקדמאי.

תפישת ההיסטוריה של בובר מהלכה לוליני; הוא מאמין שההתקדמות בהיסטוריה מתרחשת במסלול שתחילתו ירידה מטה כדי לעלות מעלה, מבירא עמיקתא לאיגרא רמא. המשבר חיוני כדי שהאדם יתגייס ויתגבר לצעוד קדימה. ייתכן אפוא שהמשבר שעובר העולם בשנים האחרונות, שמוקדו היה 11 בספטמבר 2001, מתחיל לחלוף והעולם נחלץ מעלה. עת החמדנות הכלכלית מבפנים והגברתנות כלפי חוץ, שהיתה אנטי-דיאלוגית במובהק, הביאה לא רק למשבר הכלכלי העמוק של ימינו, אלא להכרה בדבר חשיבותם של אחריות חברתית, ערכים הומניסטיים ותרומתו של דו-שיח לאיכות החיים של הפרט ושל החברה הלאומית והבינלאומית.

בחירתו של הנשיא האמריקאי החדש היא עדות מובהקת לכך. ברק אובמה, נשיאה ה-44 של ארצות הברית, הדגיש שהוא מחויב לדו-שיח ישיר לא רק עם אלה המסכימים עמו, אלא עם אלה הנמצאים עמו בחילוקי דעות מהותיים הן בנוגע למדינות פנים, היינו המפלגה הרפובליקאית והתנועה הקונסרווטיבית, והן בנוגע למדינות החוץ. את מדיניות החוץ התקיפה והשובניסטית של קודמו הבטיח אובמה להחליף במדיניות חוץ של שותפות וכבוד הדדי. אובמה מבטיח להקשיב ולא להכתיב...

עמדה זו של הושטת יד לאויב נתקבלה בחוגים רבים כמשב רוח רענן ומקור לתקווה לעידן חדש, נאור ומפויס יותר, ובחוגים אחרים – כלהג נאיווי וחסר אחריות...

ייתכן שהנשיא השחור הראשון מודע, כמו מרטין לוטר קינג בעבר, לכתביו של בובר, ומנהיגותו הדיאלוגית אכן שואבת את השראתה מכתביו, במיוחד מספרו הפופולרי "אני ואתה". בובר הוא ההוגה המשנה הדיאלוגית, ואובמה הוא התגלמותו המובהקת של האדם הדיאלוגי. הנשיא ה-44 מיישם 44 שנים לאחר יום מותו של בובר, ב-13 ביוני, את המסר הבובריאני.